

УДК 339.92:332.3

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕГІОНІ

В.М.Ганганов, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

І.В.Гончаренко, кандидат економічних наук, доцент

Миколаївський державний аграрний університет

Регіональна політика виступає важливою складовою стратегії формування ефективної й конкурентної відкритої економіки. Вступ України до Світової організації торгівлі загострює увагу до проблем та перспектив розвитку агропромислового комплексу – найбільш вразливої галузі вітчизняної економіки.

Региональная политика является важной составляющей стратегии формирования эффективной и конкурентной открытой экономики. Вступление Украины в Мировую организацию торговли заостряет внимание к проблемам и перспективам развития агропромышленного комплекса – наиболее уязвимой области отечественной экономики.

Вступ. Розвиток процесів глобалізації, що визначив вибір Україною курсу на інтеграцію до Європейського Союзу (ЄС), передбачає поступове та диференційоване за секторами відкриття українських ринків, а також докорінні зміни в економіці держави. Близькість вступу України до Світової організації торгівлі загострює увагу до проблем та перспектив розвитку агропромислового комплексу — найбільш вразливої галузі вітчизняної економіки.

Основна частина. Незформованість інфраструктури аграрного

ринку та правил його функціонування, а також відсутність послідовної державної політики та чіткого бачення подальших перспектив розвитку сільського господарства створює для АПК найменш вигідні стартові умови. Основний акцент регіональної аграрної політики переноситься на створення сприятливих умов для розвитку сільськогосподарських підприємств, їх структуризацію, оновлення матеріальної бази, збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції.

Вступ України до СОТ буде мати суттєвий та неоднаковий вплив на різні сегменти аграрного сектору південного регіону. За рахунок обмеження доступу на ринки інших країн найбільші вигоди отримають сегменти, які мають високий експортний потенціал (наприклад, вирощування зернових та олійних культур). До найбільш проблемних можна віднести цукрову галузь, в якій зниження рівня захисту внутрішнього ринку відчинить шляхи для масштабного імпорту білого цукру.

Тому вкрай необхідним є формування сучасного конкурентоспроможного агропромислового комплексу, який характеризується такими критеріями:

- ефективне застосування нових сільськогосподарських машин, матеріальних ресурсів, технологічних систем;
- випуск конкурентоспроможної продукції, здатної задовольнити потреби всіх секторів економіки;
- здатність виробництва до широкого впровадження науково-технічних досягнень, домінування в агропромисловому комплексі наукоємних галузей;
- значний рівень розвитку дорадчої діяльності, інфраструктури аграрного ринку;
- раціональне використання земель, впровадження ресурсозберігаючих та відновлювальних технологій;
- високий рівень екологічної безпеки;
- досягнення ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств;
- інноваційний напрямок перетворень за рахунок впровадження сучасних технологій, нових видів продукції та обладнання;

- широке залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;
- залучення фінансових, енергетичних, матеріальних, науково-технічних та інших ресурсів для вирішення завдань агропромислового комплексу;
- розвиток експортного потенціалу;
- впровадження сертифікованих за європейськими стандартами ресурсозберігаючих виробництв, технологій та продукції;
- розширення кооперації малих та великих сільськогосподарських підприємств.

Важливим напрямом розвитку аграрного сектору регіону є становлення фермерських господарств. У цій сфері перспективним слід вважати розвиток обслуговуючої і кредитної кооперації. Завдання полягає в тому, щоб залучити фермерів до членства в діючих кооперативах, створювати нові обслуговуючі кооперативи та активізувати участь фермерів у роботі кредитних спілок, агроторгових домів, тендерних торгів, а також в організації кооперативів при сільських громадах з обробітку землі, заготівлі і реалізації продукції, спільного використання техніки, матеріально-технічного постачання, ветеринарного обслуговування, інформаційних і консультативних послуг.

Одним із основних недоліків діяльності фермерських господарств є недостатній професійний рівень їх керівників. Для поліпшення ситуації необхідно запровадити на державному рівні чітку систему підготовки і перепідготовки кадрів фермерських господарств в сільськогосподарських вищих і середніх спеціальних учбових закладах, створити на рівні області і районів сільськогосподарські дорадчі служби для надання допомоги з різноманітних питань сільськогосподарського виробництва.

На основі створення сприятливих економічних умов для виробництва, заготівель і переробки сільськогосподарської продукції, придбання молодняка тварин і птиці, насіння, кормів, добрив, інших матеріалів доцільно здійснювати системні заходи щодо подальшого розвитку особистих селянських господарств, формування особистих господарств як товарного сектору виробництва:

- збільшення товарного виробництва кормів сільськогосподар-

ськими підприємствами для потреб господарств населення (зокрема, в рахунок орендної плати за земельні і майнові паї та натуральної оплати праці);

- сприяння наданню кредитів сільському населенню для будівництва виробничих приміщень, придбання техніки та обладнання;
- запровадження споживчого довгострокового кредитування;
- удосконалення і розширення системи міських продовольчих ринків з сучасними облаштованими торгівельними місцями та надання селянам транспортних, складських послуг.

Новостворені підприємства та особисті селянські господарства зіткнулися з певними проблемами в сучасних умовах функціонування в ринковому середовищі. Найбільш характерні з них наступні:

- необхідність самостійного прийняття обґрунтованих управлінських рішень в умовах повної відповідальності за кінцеві результати своєї діяльності;
- відсутність достатнього досвіду практичної роботи в ринкових умовах;
- недостатність кваліфікованих галузевих спеціалістів сільського господарства;
- недостатність нових знань та практичних навичок у веденні господарювання в умовах обмежених ресурсів;
- відсутність стабільних та недорогих каналів отримання інформації — технологічної, економічної, правової тощо.

Нерозвиненість ринкової інфраструктури у сільській місцевості, особливо такої її важливої складової як інформаційно-консультаційне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення негативно впливає на стан сільського господарства та сільської місцевості, тому доцільно:

- формування дієздатної мережі сільськогосподарських дорадчих служб та системи розповсюдження сільськогосподарських знань, технологій та інформації;
- створення інформаційного середовища для прибуткового господарювання в сільськогосподарському виробництві;

- розвиток сучасної інфраструктури стабільного аграрного ринку;
- підтримка інноваційного розвитку сільського господарства;
- сприяння розвитку сільської території та вирішенню соціальних проблем сільського населення.

Визначені завдання доцільно розв'язувати шляхом підвищення рівня ефективності господарювання на землі через:

- навчання і надання дорадчої допомоги сільськогосподарським товаровиробникам та сільському населенню з питань врегулювання відносин власності на землю і майно та ефективного їх використання у процесі господарської діяльності;
- інформування про новітні досягнення науки і техніки, поширення і впровадження у виробництво сучасних технологій, передового досвіду господарювання, дотримання стандартів якості та безпеки сільськогосподарської продукції;
- диверсифікації сільськогосподарського виробництва;
- освоєння методів виробництва нових видів сільськогосподарської продукції;
- стимулювання виробництва екологічно чистої продукції;
- залучення до вирішення цих питань вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, які здійснюють підготовку кадрів для сільського господарства, суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності у сфері сільського господарства;
- роз'яснення державної політики та шляхів її реалізації;

Стратегічно важливим для розвитку АПК є створення і повноцінне фінансування інноваційного фонду АПК, який повинен стати методологічною і науково-технологічною основою державного регулювання розвитку аграрного сектору економіки держави.

Висновки. Основними факторами довгострокового успіху сільського господарства України є:

- створення сприятливого інвестиційного клімату для АПК;
- перерозподіл структури експорту продукції АПК у бік збільшення росту експорту продуктів з більшою доданою вартістю;
- державна підтримка, координація, планування і фінансування заходів з просування бренду національного АПК і його

- продукції на зовнішніх ринках;
- впровадження в практику АПК і виробництва продуктів харчування принципів міжнародної системи технічного регулювання;
 - формування системи сільськогосподарського дорадництва за участю науки, освіти та дорадчих служб, перехід на інноваційну модель розвитку;
 - удосконалення системи підготовки професійних кадрів для АПК.

Бюджетна політика підтримки аграрного сектору у 2007 році має бути спрямована на реалізацію програмно-цільових пріоритетів, які пов'язані із:

- завершенням земельної реформи та врегулюванням майнових відносин власності;
- здійсненням адміністративної реформи управління в аграрному секторі;
- виробництвом сільськогосподарської продукції і продовольства;
- функціонуванням аграрного ринку та його інфраструктури;
- соціальним розвитком сільських громад та сільської місцевості;
- комплексним розвитком освіти, науки і дорадництва;
- європейською інтеграцією аграрного сектору.

Регіональна політика виступає важливою складовою стратегії формування ефективної й конкурентної відкритої економіки, вона відображає як національні інтереси держави, так і міжнародні реалії, тенденції глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розширення Європейського Союзу: вплив на відносини України з центральноєвропейськими сусідами. - К., 2004, - С. 229.
2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації) Навчальний посібник. /За редакцією Сівченка І.Ю.- К.: ЦУЛ, 2003.- 186с.
3. Агенції регіонального розвитку України. К., 2005. С. 3-4.
4. Данилишин Б.М. та ін. Продуктивні сили економічних регіонів України. - К.: ЗАТ "Нічлава", 2000.
5. Долішній М.І. Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми. - Львів, 1998.